

QR. 524, 24.

B. m. J.

II m
7436

DE PATHMO IO. BRENTII SVMMI THEOLO
QVA NOMEN HVLDRI CI AENGSTERI SIBI
ADSCIVIT

PAVCVLA COMMENTATVR

SIMVLQVE

VIRO SVMME REVERENDO, ET DOCTISSIMO

DOMINO

HVLDRICO EBERHARDO KEIPFIO

S. R. I. VRBIS FRIEDBERGAE IN WETTERAVIA

PASTORI PRIMARIO ET CONSISTORIALI

THEOLOGO VETERANO PIO FORTI INCLYTO

AFFINI ET FAVTORI SVO SVMMOPERE

COLENDO

ANNVM SACRI MINISTERII QVINQVAGESIMVM

D. II. TRIN. BONO CVM DEO EXPLETVM

PIE GRATVLATVR

CHRISTOPH. ANTONIVS FRIDERICI

ECCL. QVERFVRT. PASTOR. PRIM. DIOEC.

SVPERINTENDENS ET SCHOLARCHA.

HALAE

EX OFFICINA FÜRSTENIA.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(BAULE)

BIBLIOTHECA
PONTIFICALIS

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

§. I.

IOANNEM BRENTIVM si dicam; dico Theologum de orbe Evangelico multis magnisque meritis longe cumulatissimum, fidum Lutheri puriorisque doctrinae asseclam, victorem multis hostium devictorum spoliis decoratum, triumphatorem denique vita, exiliis & morte maxime inclytum. LUTHERVS tantum virum tanti fecit, vt in praefatione, qua eius commentarios in vatem diuinum Amosum ornauit, sic mentem suam explicauerit: Ego vero praeter generale encomium Spiritus, de tuis scriptis sic sentio, vt mihi vehementer sordeant mea, vbi tuis, tuique similium scriptis comparantur. Non adulator, neque fingo, sed neque ludo, neque fallor. Non Brentium sed spiritum praedico, qui in te
A 2 suau-

suauior, placidior & quietior est. Deinde sermo dicendi artibus instructus purius, luculentius, nitidius fluit, itaque magis afficit, quam delectat. Meus vero præterquam, quod artibus dicendi imperitus & incultus, nihil nisi sylum & chaos verborum euomit, tum etiam eo fato agitur, vt turbulentus & impetuosus velut luctator cum monstris infinitis semper congregari cogatur. Itaque si licet paruis componere magna, mihi de quadruplici spiritu Eliæ ventus, motus & ignis, qui montes subuertit, & pœnas conuertit, tibi autem & tui similibus sibilus ille blandus, aurâ tenuis, qui refrigeret, contigit, ita fit, vt etiam mihi ipsi, nedum aliis gratiora sint scripta & verba vestra. Hoc donum Dei autem præ ceteris, in te singulariter amo & veneror, quod iustitiam fidei tam fideliter & sincere vrget, in omnibus scriptis tuis. Hic locus enim caput & angularis lapis est, qui solus ecclesiam dei gignit, nutrit, ædificat, seruat, defendit, ac sine eo ecclesia dei non potest vna hora subsistere, sicut nosti & sentis. (*) Ira etiam censeo, cum BRENTIO agendum esse. In hunc vsque diem libri eius, qui

* Conf. Collect. Epistol. b. Lutheri a Buddeo ed. p. 192.

litteras in primis diuinas explanant, spiritus fideique pleni cordationibus theologis videntur, quibus etiam fera nos subsequutura ætas pretia iusta & æqua libenter decernet.

§. II. Hic vir DEI, qui Heidelbergæ euocatus, anno MDXXII. Halæ Sueuorum Euangelii prima femina sparsit, fructusque per multos annos vidit, intra huius vrbis mœnia contineri non poterat, quin fama illum ad proceres cœtus nostri deferreret, qui causam optimam, quæ DEI erat, coram principibus terræ dicere valebat. Hinc in comitiis Augustanis, oblata nostra Cæsari professione, in conuentu Smalcaldico, dehinc etiam Vormatiæ, Haguenæ, & Ratisbonæ ipsi a partibus Euangelicorum standum erat.

§. III. Cum postea bellum funestum in Germania, Cæsarem, Mauritium Saxonem, & inter septemvrum Jo: Fridericum & Philippum Hassium intercederet, & tandem hi postremi fessi partim vulneribus, partim laboribus, caperentur, res Protestantium in dies ab hostium arbitrio dependere magis videbantur. Qui quidem sibi datum esse crediderunt, armis victricibus eas attenuare. Hinc cum ecclesiis nostris, exercitu victore Cæsaris, nulla erumpendi spes superesset, hic Carolus Imp formulam quandam interlinearem, a. MDXLVIII. per Pflugium, Sidonium & Agricolam excudi procurauit, quæ solum, qui vel honori vel quæstui inhiabant, assentatores secum trahere, fidos Deoque caros veritatis confessores tantum modo explorare voluit. Augusta Vindelicorum primum calamitosam sortem fuit experta, ibi enim formula hæc templis vi intrusa, sacerdotesque, sacris nostris addicti, solum vertere coacti sunt. Et quoniam iratus Cæsar initio Sueuiam omnem vi atque armis coercendam statuerat, hinc etiam,

Euangelicorum percussis rebus, urbibusque, imperio deuotio-
nis, a foedere Smalcaldiensi disiunctis, hanc terram cum finiti-
mis, sine vlla fere militum iactura deuicit. Victoris leges
primæ erant: Formula, religionis declaratio, Interim
data, vsque illa per vniverse coactum patrum concilium,
ad veterum normam componatur, vbique in templis,
scholisque triumphet. Hic tempus erat, quo fide probati,
manifestarentur. Sed quis calamitatum finis? Vrbes nimia
pecuniarum exactioe plane exhaustæ, sanguine ab Hispanis
profuso, madidæ, scelera, rapinæ & impunitæ libidines vbi-
que percubuerunt. Exilia optimis viris & sacerdotibus
primi ordinis parabantur, multis ex his ad internecionem
deletis. Sueuiæ doctores, Augustani, Vlmani, Halenses,
quibus Brentius præerat, Wurtembergenses, & in vicinia
Argentoratenses diuinis argumentis formulæ illi male me-
renti dicam scripserant: hinc BVCERI, BRENTII,
MVSCVLI, SNEPFII, SARCEII, FRECHTI,
ZVICCII, & aliorum & pericula, & exilia & vincula no-
tissima sunt. Et sic tanta temporis conurbatio fuit, vt ma-
gis probrosum, turpe, periculosumque fuerit, & quo quis
facile capitis discrimen adiret, Lutheranum quam parrici-
dam, aut latronem esse.

§. IV. Nos pro instituti ratione solum IO. BRENTII
meminimus. Hic, euulgata formula Interimistica, cum
Sueuis suis, Argentoratensibus, Magdeburgensibus, pluri-
busque cæteribus salutari doctrina confirmator erat ME-
LANCHTONE, aliisque in Saxonia Electori parenti,
Theologis. Mascule quidem & initio Melanchton formu-
lam istam oppugnare decreuerat, quam timide, quam ab-
iecte autem deinceps, Cæsareanorum armis Saxonix illatis,
hanc

hanc cum suis sequacibus molliuerit, attemperauerit, sigillatim purissimam fidei partem, qua ratione mortalis coram tremendo DEI iudicio iustus consistat, corruperit, extremam vnctionem, vt æquam piamque cærimoniam defendere, libertatem adeoque nostram Pontificij Romano iterum prodere voluerit, est & erit commemoratu turpe. * Brentius autem noster, infesta sic DEI domui illatum in signa palam pronunciauit, penitus hinc abiecit formulam, erroresque, verbo diuinitus reuelato repugnantes profigauit. Cæsar, ante formulam hanc conditam, iam incredibile in eum coniecerat odium, eumque capere, Halamque Sueuorum, cui adhuc in sacris præerat, ferocissimo hosti obiecturum secum statuerat. Milites eius, qui an. MDXLVII. urbem intrabant, domum, quam Brentius incoluit, occupabant, literasque eius ad familiares datas, aliaque scripturarum genera cognoscebant, magna ex illis crimina ipsi obiiciebant. Parum fuit, quin hic in vrbe adhuc commorantem BRENTIUM ad mortem rapere potuissent hostes. Sed DEVS hic prouidit, in turri quadam vrbis reconditus erat, mortem quidem ne recusare pro veritate, animus ipsi fuit, amicorum hortatu autem delitescere debuit, vt ex Athanasii sententia, tanquam medicus in vsum indigentium referuaretur. Post aliquot dies, mutatis vestibus, per medias Hispanorum

tur-

* Tristissimum lapsum Melanchthonis, certe nemo melius ex epistolis suis ad Episcopum Augustanum, Carteuitium, aliosque, in causa intermista exposuit, quam Ven. JO. BILZINGIUS Pastor S. Mauritii Halens. Saxon. dignissimo in libello: nöthiger Anhang zum ersten Theil des heiligen Denckmahls des Religions - Friedens, quo index Melanchthon tantummodo consulatur, quaeso, & obstupescas, quam turpiter Melanchthon obliuiscatur, se Melanchthonem & ecclesiæ columnam esse.

turmas, oppido exit, & sic acerrimos hostes effugit, Cæsareano autem milite, aliq̄ a mora interiecta, urbem istiusque agrum relinquente, Brentium nostrum sollicitudo pro suis Halam iterum traxit, eumque iterum Euangelium, ut virtutem DEI, omni illi fidem habenti, salutare de nouo prædicare, haud puduit. Ast cum a. MDXLVIII. pater ille purpuratus, GRANVELLANVS, formulam istam, ex qua ecclesiæ vulnera nequaquam poterant sanari, imperii statibus vi commendandam esse, semel sibi proposuisset, & Brentium, Halis Sueuorum, maxime illi libro quondam aduersatum esse, comperisset, delegatum quendam senatus Halæ Sueuicæ sedulo admonuit, ne diutius circa fidei formulam amplectendam hærerent, Cæsarisque iram excitarent. Et quoniam non ignarus, Brentium in dies suos flagitare, ne hanc, quam **IN-TERITVM** nuncupauit, normam amarent, nihil hinc Cæsari gratius obuenire ratus est, quam si virum istum contentiosum, Augustam Vindelicorum victori vincitum traderent, ne aduersus Cæsaris auctoritatem hiscere amplius auderet.

§. V. Hic iterum noster in magnum vitæ discrimen coniectus est, nam GRANVELLANVS, qui consilii rationem non statim expletam videbat, virum quendam sanguinarium; Cæsaris auctoritate munitum, Halam ablegat, cui dissimulato consilio, BRENTIVM conuiuio excipere, deinde etiam, paratis equis, clam abducere commiserat. Brentio ergo durius imminuisset fatum, nisi tempestiue præmonitus fuisset, ut fuga salutem suam quæreret. Senator Halensis, alter Obadia, paucissimis verbis, iisque litteris consignatis ipsi consulit: **Fuge Brenti cito, citius, citissime.** Euadit, & excedit, prout sanctissimus Seruator suis, Marth. X. comm. XXIII. iamdudum dederat mandatum, CYPRIANI etiam & ATHA-

ATHANASHI exemplum ipsi præerat, densissimas in sylvas se abdebat, ibique per longum tempus ad normam veterum, Ebr. XI. comm. XXXVIII. viuebat. Sic prouidens numen, militibus frustra vbique oberrantibus instantes a ceruice sua remouit gladios, cum interea BRENTIVS sub ymbra auxilii diuini laterè posset. Vrbs autem tantam Cæsaris sibi iram concitauerat, qui fundamentis suis diruendam censeret, nisi se ingenti copia ^{periculum} a tanto periculo liberasset.

§. VI. Portum, quamuis, ~~vt~~ rerum humanarum vicissitudo est, non longe tutum, apud Ulricum Vurtembergiæ ducem deinceps inueniebat. Bonus ille princeps illum receperat, sed ira fouere non poterat, vt ex omni parte securus esse potuerit, etenim ipse in tantas angustias, breui a Cæsare redactus, vt formulæ nouæ, quæ iam in terris obtinuit, contradicere non auderet. Interim, Brentio hic degente, non solum ingenti fauore seruum DEI princeps complectitur, sed etiam Angliæ Rex Eduardus VI. Borussiae Dux Albertus, & Magdeburgum eum certatim expetunt, muneribusque sacris sufficere volunt. Sub cruce autem stat BRENTIVS, lautiores condiciones respuit, patriæque fata, quo & eum trahant, retrahantque sequi, confirmat.

§. VII. Weitlingæ, quod ducatus Vurtembergici opidum est, cum Cæsaris exercitus in hanc terram remeasset, non noster, qui ibi habitat, amplius securus fuit: hinc patria extorris, suafu Ulrici, Argentoratum, & dehinc Basileam, relictis rebus omnibus cum suis migrat, vbi pro turbulenta rerum facie stabiliorem sedem, donec Christi ecclesiæ capiti, aliter visum, sibi figere constituerat. De hoc itinere, quo per Argentoratum Basileam petiit, memorabilis eius ad JO-

B

AN.

AN. CALVINVM epistola, * cum ea' ætate spes pro ecclesiarum protestantium consociatione adhuc affulgeret, exrat, ex qua ea, quæ huc pertinent, dabo: non dubito, amicissime mi Caluine, te iam dudum accepisse, quis sit status, imo quæ sit mutatio ecclesiarum in nostra parte Germaniæ, quæ ruina me ex ea ecclesia, in qua Euangelium filii DEI, viginti quinque annis docui, eiecit. Et cum mandato Autocratoris vel ad carceres vel ad mortem petitus fuerim, hæctenus diuina clementia & cura amicorum ita defensus sum, vt his diebus saluus ad Basileam peruenerim: statui autem hic hybernare, & quanquam inuenerim omnia hic commoda, hospitium, vrbis amœnitatem, ciuium beneuolentiam, doctorum virorum familiaritatem, & quo maxime delector, ministrorum ecclesiæ humanitatem, tamen cum venit in mentem facies vastatæ ecclesiæ, desertæ familiæ meæ, ac periculorum, quæ aliis ecclesiis & ministris eorum imminere videntur, cogitare ipse potes, nihil externum rerum tam amœnum esse, quod in tali paroxysmo amœnitatem afferre queat. Quare, quæ est tua pietas, non dubito, quin coniungas tuas preces cum nostris, vt fili-

US

* Conf. CALVINI Epist. & Rdsponsa p. 191. ed. Hanou.

us DEI incipiat iterum declarare, se federe ad dextram DEI patris sui, & tueri ecclesiam suam. De statu patriæ post pauca interiecta hæc refert: In ducatu Wurtembergensi aliquibus in locis, vna diei hora missatur, alia Evangelium Christi prædicatur. Nec ibi quicquam mutatum est, nisi quod veteres quidam sacrificuli faciant missas: Veri autem ministri ecclesiæ receperint in administratione sacramentorum vestitum, quem vocant, choralem, & adiecti sint quidam festi dies ad priores, præterea elus carniū publicus consuetis hætenus diebus interdictus sit. Cæteræ ibi adhuc salua sunt, vt pii ministri non solum non exturbentur e suo ministerio, verum etiam ex aliis locis expulsī recipiantur. Dominus det, vt princeps eius religionis possit hoc institutum tueri. Hoc principis pii etiam erat consilium, sed postea, cum omne iugum formulæ Interim dictæ, quo se exuisperabat, accipere cogere, & contagium hoc latius serperet, omnes verbi sacri ministri, tandem sedibus suis & eiekti, & multi horum trucidati sunt, sic vt postea Tubingæ, omnibus illis remotis, vnus, qui missam Romano ritu, celebrabat, tantummodo præesser. Interim prius vrbibus, quas vocant imperiales, quam aliorum principum terris leges religionis, pontificia doctrina incrustatæ, accipiendæ erant, ea propter

B 2

BREN.

BRENTIVS: in quibusdam, scribit, imperialibus ciuitatibus restituitur non Interitus tantum, (sic Interim appellat,) sed etiam Papatus ipse, hoc est, extrema in ternecio.

§. VIII. Ast, cum Basileæ ipsi ob ingentes hostium, in vicinis locis grassantium, terrores non commorandum amplius esse, & ipse & princeps nutritor, putasset, ne igitur rursus odii iniqui tempestatem subiret, in optimam Vlrivicum ingreditur, opinionem, Brentium suum in arcem Horrenburgum, oppido contiguam & in extrema Vurtembergiæ ora, syluaque Hercynia sitam, transferendi. Hic arci præfectus esse creditur, hic vestes mutat, hic nomen suum in Huldricum Aengsterum conuertit, & quidem sine mendacio & falsiloquio, a quo eo tempore Theologi, vel maxime rebus etiam in ancipitibus abstinerunt. Huldricus idem est ac in Ebræa lingua Joannes. Encastes, quod originem a Græco verbo, *en* in Latio Vrere & apud Germanos Brennen significat, ducit, peperit nomen contractum Aengsteri, & respondet Brenz siue Brentio. Sic mitissimum pectus sub cognomine crudeliori delitescere voluit. In hac arce & diuinum Esaiam, olim inceptum scriptura quadam porro explanandum sibi sumit, & Catechesin a se exaratam, vberioribus commentariis instruxit, quibus salutarem doctrinam, fermento Interimistico repurgatam, confirmabar: hinc etiam euenit, vt postea in huius Pathmi memoriam quadam sub nomine Huldrici Aengsteri volumina luci dederit. Lepidam hic commemorat de hoc BRENTII secessu historiam MELCHIOR ADAMVS: * Brentius noster recens constitutum

* In vitis Eruditorum f. 214, ed. Francof.

rum quendam pastorem arcis & oppidi Horrenbergi, qui pro rostris sacris per longum temporis tractum, orationis filum ducere solebat, modeste obtestatur, ne conciones sic protraheret, ille moleste hunc æquum monitorem ferens, respondet: Vobis præfectis omnis mora in templis est molesta, sed non æque in symposiis. Subridet Brentius, grataque ipsi pastoris fuit aperta frontis explicatio. Inrerea, vt idem Adamus refert, non constanter ideam præfecti, ex plebis opinione, gerere potuit. Dum in omnibus pie prudenterque sermones miscet, cum vitia, quæ homines alias non corripiunt, animaduertit, hinc ciues oppidi varia de suo præfecto mustitant. Immo cum verbi ministrum supra dictum, graui morbo conflentem, aliquoties consolaretur: TV non es verus præfectus, inquit, quicumque tandem sis. In hac Pathmo, vt mihi videtur, fere annum & sesqui egit. Cum autem formula Interimistica non vbiuis exoptatam deportaret victoriam, Cæsar etiam minas Pontificis & aliorum Romanensium procerum in se concitatas ea propter sentiret, & sic sensim ad eam porro suffulciendam, animum remitteret, hinc circa annum MDL patriam iterum repetit, & ab VLRICI, qui fati concesserat, dignissimo successore, CHRISTOPHORO, Stutgardia templo primario præfectus est, quo tanta merita in omnem Vurtembergia tractum elocauit, quibus maiora nulla viderit posteritas. Taceo viri fortitudinem, qui Tridentum missus, Euangelii virtutem profiteri voluit, sed cui, re infecta, in magnis vitæ periculis laboribusque versato, domum redeundum erat. Quod palmarium autem, auctor fuit Patriæ vere Patri, vt monachorum ædes, a quisquiliis omnibus repurgatas, nunc & in posterum studiosæ publi cum omnibus reditibus consecrarit, id quod piissimum institutum

hodie ecclesiam Vurtembergicam maximopere commendat, sic vt in omni Euangelicorum orbe vix pares conatus, rem sacram pariter & litterariam iuandi, quam ibi inuenis. GODOFR. ARNOLDVS, * prout omnia vel dexterrime facta vel dicta arroder, hic meritis magni Brentii detraxit, illum, facinore sacerdote indigno, Principi simul a consiliis secretioribus fuisse. Sed quis non accusatoris inquam censuram videbit? Brentius cum eum sibi aditum ad gratiam Ducis laude; nostra superioris parasset, certe non sibi, sed cœtui sacro seruiit, adeoque etiam in munere sibi imposito nemini molestus, cunctis potius benignus, omnibus autem æquus extitit. Et quæ tandem laborum meta? Nil nisi terque quaterque beata. Post tot athletæ certamina, absolutosque labores tandem portum æternum, anno MDLXX. D. XI. Sept. ingreditur. Memoria huius viri, diuinitus gregi Christi dati, nobis semper esto fructifera!

§. IX. Ad TE, VIR SVMME REVERENDEI me conuerto. Paucula hæc præfatus sum, non ea ratione, ac si hæc omnia TE laterent, minime. Credo, TE multo plures in Brentii tumulum flores sparsurum esse, si TIBI daretur occasio. Interim tamen & his litteris tanti viri memoriam recolere fas erat. TV spiritu Brentiano forti, constanti & pio indutus, adhuc DEI magnifica beneficia prædicasti, & semisæcularis, vt ita efferam, Theologus cœtui TVO sacro dignissime præces. TV enim, si recte recordor, iam vitæ annos Brentianos supergressus es. TV nomen HVLDRICI, quod illi exilium, TIBI autem fons sacer olim imposuit, non sine magno omine adhuc gessisti, & gratiam Euangelicam per tot annos, vt præco extulisti. Brentius
inter

* in K. u. K. Histor. L. XVI. c. XV. §. X.

inter multas ærumnas ætatem transegit, & ecclesiæ statum per paucos tantum annos in Germaniæ partibus pacatum vidit. Ea conditione longe superiores: TV enim rebus Evangelicorum, aduersariis nostris non semper, non vbiq̃ nequitur, secundum & Passauiensem & Monasteriensem sanctionem bene compositis, tres Jobilæos dies festos, sacerdotis vestibus cinctus, supervixisti, & tot triumphos longe celebratos egisti, & TE hos egisse, optime ante aliquot annos exfectione, a TE sine dubio AMPLISSIMO SENATU FRIEDBERGENSI ad concionem sacularem commendata, quæ Psalmo CXXIV, 6. 7. 8. legitur, non sine animi mei tripudio intellexi, & non inficior, mihi huius perlectione & consideratione, animum TVVM fortem & cum ecclesia recte sentientem, coram intueri licuisse.

§. X. Agedum, VIR VENERABILIS, floreas, vt palma viridis in domo DEI. Hic Immortalis, Summeque Benignus, qui TIBI diem iubilæum laboris sacri quinquage, simi optime exantlati fecit, & vt equidem opinor, in placida vegetaque Senectute; Idem hic TIBI illum faustum felicem, fortunatumque esse iubeat. Porro strenui serui DEI, qui multa in sacra militia TVA fecisti & tulisti, munere fungaris, præpotens NVMEN corporis hinc TVI vites, immo & animi decet inuiolatas, & adhuc summo favore auctas, refociller & recreet, quo Friedberga in posterum TE in Nestoris annis superstitem, vt suum oratorem incomparabilem, & deprecatorem indefessum, eum salutarum animarum commodo, audiat, admiretur & post fata, quæ vrinam longe absint, in maximo quoque pretio habeat. Interim recordare pro veteris amicitiae, quin necessitudinis lege, quam semper cum beato socero meo, Optimo VIRO, JO. PAVL. ELLENBERGERO, S. R. M. Polon. a consiliis commissis & præfecto Trefurtenis, sancte coluisti, & cuius

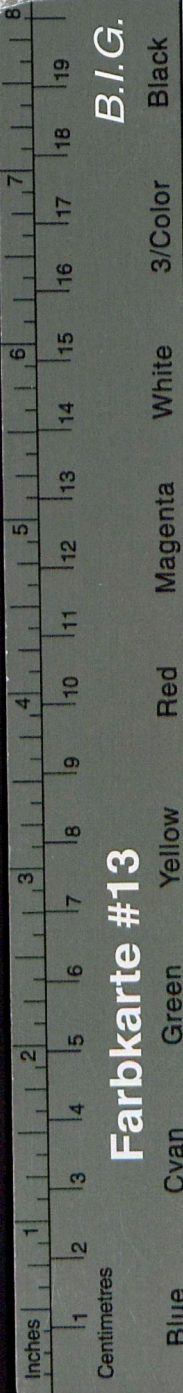
AK 7436 X 356 00.99 VD18

16 DE PATHMO BRENTIANA.

cuius sororem germanam vxorem, placida autem morte TI-
BI ereptam, duxisti, hic Querfurti, mei meorumque coram
Domino, sicut & ego, donec viuere desinam, TVI TV-
ORVMque & generorum TVORVM consularissimorum,
filiarumque binarum & dulcissimorum ab eis natorum pigno-
rum, semper summa cum voluptate meminisse, precibusque
DEO & Patri JESV CHRISTI, & nostro, a quo omnia
optata consequi solemus, commendare elaborabo. Vale,
VIR mihi summo opere colende. Dabam Querfurti
Saxonum D. XXX. MAII. A. O. R.
c1b1cCCLVIII.

B. m. T.
Hm
7436

B.I.G.

Farbkarte #13

ATHMO IO. BRENTII SVMMI THEOLO
A NOMEN HVLDRI CI AENGSTERI SIBI
ADSCIVIT

VCVLA COMMENTATVR

SIMVLQVE

SVMME REVERENDO, ET DOCTISSIMO

DOMINO

FRICO EBERHARDO KEIPFIO

I. VRBIS FRIEDBERGAE IN WETTERAVIA
ASTORI PRIMARIO ET CONSISTORIALI
OLOGO VETERANO PIO FORTI INCLYTO
AFFINI ET FAVTORI SVO SVMMOPERE
COLENDO

M SACRI MINISTERII QVINQVAGESIMVM
D. II. TRIN. BONO CVM DEO EXPLETVM

PIE GRATVLATVR

RISTOPH. ANTONIVS FRIDERICI
ECL. QVERFVRT. PASTOR. PRIM. DIOEC.
SVPERINTENDENS ET SCHOLARCHA.

HALAE

EX OFFICINA FÜRSTENIA.

